YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

11 päivänä joulukuuta 2003 *

Asiassa T-306/00,

Conserve Italia Soc. coop. rl, kotipaikka San Lazzaro di Savena (Italia), edustajinaan asianajajat M. Averani, A. Pisaneschi ja S. Zunarelli, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään L. Visaggio, avustajanaan asianajaja M. Moretto, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumoaa 11.7.2000 tehdyn komission päätöksen K(2000) 1752, jolla vähennettiin hankkeelle nro 88.41.IT.002.0, jonka nimi on "Alsenossa (Piacenza) sijaitsevan hedelmä- ja vihannestuotteiden jalostuslaitoksen tekninen nykyaikaistaminen", EMOTR:n ohjausosastosta myönnettyä taloudellista tukea,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. García-Valdecasas sekä tuomarit P. Lindh ja J. D. Cooke,

kirjaaja: hallintovirkamies J. Plingers,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 3.6.2003 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Neuvoston asetus N:o 355/77

1 Maataloustuotteiden jalostamisen ja kaupan pitämisen edellytysten parantamiseen liittyvästä yhteisestä toiminnasta 15 päivänä helmikuuta 1977 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 355/77 (EYVL L 51, s. 1) [1] 1 artiklan 3 kohdassa ja 2 artiklassa säädetään, että komissio voi myöntää Euroopan maatalouden

1 — Tässä ja jäljempänä tuomiossa esitetyt lainaukset asetuksesta on suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EYVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.

ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) ohjausosastosta maksettavan tuen yhteiselle toiminnalle hankkeisiin, jotka kuuluvat komission hyväksymiin, jäsenvaltioiden etukäteen laatimiin erityisohjelmiin ja joiden tarkoituksena on maataloustuotteiden käsittelyn, jalostamisen tai kaupan pitämisen parantaminen ja järkiperäistäminen.

2 Asetus N:o 355/77 on kumottu 1.1.1990 lähtien 19.12.1988 annetulla neuvoston asetuksella N:o 4256/88 (EYVL L 374, s. 25) ja 29.3.1990 annetulla neuvoston asetuksella N:o 866/90 (EYVL L 91, s. 1) lukuun ottamatta tiettyjä säännöksiä, joita sovelletaan siirtymäsäännöksinä ennen 1.1.1990 aloitettuihin hankkeisiin 3.8.1993 saakka.

Komission vuoden 1983 tiedonanto asetuksen N:o 355/77 mukaisesti rahoitettavien hankkeiden valintaperusteista

3 Komissio on 10.6.1983 julkaissut tiedonannon asetuksen N:o 355/77 mukaisesti rahoitettavien hankkeiden valintaperusteista (EYVL C 152, s. 2; jäljempänä vuoden 1983 tiedonanto),[2] jossa komissio täsmentää kelpoisuus- ja valintaperusteet, jotka hankkeiden on täytettävä tullakseen hyväksytyiksi EMOTR:n tukea varten.

4 Vuoden 1983 tiedonannon I osaston 10 kohdassa säädetään, että "hankkeen toteutusta ei saa aloittaa ennen hakemuksen esittämistä komissiolle".

2 — Tässä ja jäljempänä tuomiossa esitetyt lainaukset tiedonannosta on suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EYVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.

Komission asetus N:o 2515/85

5 Euroopan maatalouden tuki- ja ohjausrahastolle maatalous ja kalastustuotteiden jalostamisen ja kaupan pitämisen edellytysten parantamista koskevien hankkeiden osalta esitettävistä tukihakemuksista 23 päivänä heinäkuuta 1985 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2515/85 (EYVL L 243, s. 1) [3] liitteissä säädetään tiedoista ja asiakirjoista, jotka tukihakemusten pitää sisältää. Kyseiset liitteet sisältävät erityisesti selventävät huomautukset, joiden tarkoituksena on auttaa hakijoita näiden ryhtyessä toimenpiteisiin (jäljempänä selventävät huomautukset).

6 Asetuksen N:o 2515/85 liitteen A ensimmäisessä osassa olevien selventävien huomautusten 5.3 kohdassa todetaan, että "hankkeet, jotka ovat alkaneet ennen kuin hakemus on saapunut komissioon, eivät voi saada tukea". Mainitussa näiden selventävien huomautusten 5.3 kohdassa viitataan sitoumukseen, joka tuenhakijan on annettava tukihakemuslomakkeen 5.3 kohdassa, jossa tuenhakijan on rastitettava seuraava lause osoittaakseen hyväksyntänsä:

"Sitoudumme olemaan aloittamatta töitä ennen kuin EMOTR:n ohjausosasto on vastaanottanut tukihakemuksen."

Vuoden 1986 työasiakirja

7 Vuonna 1986 komission maatalouden pääosaston EMOTR:sta vastuussa oleva yksikkö laati työasiakirjan VI/1216/86-IT asetuksen N:o 355/77 mukaisesta EMOTR:n enimmäistuen vahvistamisesta (jäljempänä työasiakirja). Sen B.1 kohdassa luetellaan toimet, jotka on kokonaan suljettu pois tuen piiristä.

3 — Tässä ja jäljempänä tuomiossa esitetyt lainaukset asetuksesta on suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EYVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.

Kyseisen kohdan 5 alakohdan mukaan erityisesti ennen hakemuksen esittämistä aloitetut toimet tai työt on suljettu pois tuen piiristä seuraavin poikkeuksin:

"— —

b) rakennuskoneiden, -laitteiden ja -tarvikkeiden osto, mukaan luettuna metallirungot ja esivalmistetut elementit (tilaus ja toimitus), sillä edellytyksellä, että rakennustarvikkeiden pystyttäminen ja asennus sekä paikan päällä tehtävät työt eivät tapahdu ennen tukihakemuksen esittämistä — —."

8 Työasiakirjan B.1 kohdan 5 alakohdassa todetaan myös, että b alakohdassa tarkoitetut toimet ovat kelpoisia saamaan EMOTR:sta myönnettävää tukea.

Neuvoston asetus N:o 4253/88

9 Neuvosto on 19 päivänä joulukuuta 1988 antanut rakennerahastojen päämääristä ja tehokkuudesta ja niiden toiminnan yhteensovittamisesta keskenään sekä Euroopan investointipankin toiminnan ja muiden rahoitusvälineiden kanssa annetun asetuksen (ETY) N:o 2052/88 soveltamisesta asetuksen (ETY) N:o 4253/88 (EYVL L 374, s. 1). Kyseinen asetus tuli voimaan 1.1.1989, ja sitä on muutettu useita kertoja.

10 Asetuksen N:o 4253/88 24 artiklassa, jonka otsakkeena on "Tuen vähentäminen, pidättäminen ja peruuttaminen", sellaisena kuin se on muutettuna 20.7.1993 annetulla neuvoston asetuksella N:o 2082/93 (EYVL L 193, s. 20) ja jollaisena kyseistä artiklaa sovellettiin komission päättäessä tuen vähentämisestä, säädetään seuraavaa:

"1. Jos toiminnan tai toimenpiteen toteuttaminen ei ilmeisesti oikeuta siihen myönnettyyn rahalliseen tukeen tai osaan siitä, komissio tekee tapauksesta aiheellisen tutkimuksen yhteistyöhön osallistumista noudattaen, pyytäen erityisesti asianomaista jäsenvaltiota tai muita tämän jäsenvaltion toiminnan täytäntöönpanoa varten nimeämiä viranomaisia esittämään havaintonsa määräajassa.

2. Tämän tutkimuksen perusteella komissio voi vähentää asianomaiseen toimintaan tai toimenpiteeseen annettua tukea tai pidättää sen, jos tutkimus paljastaa [sääntöjenvastaisuuksia] tai sellaisen huomattavan muutoksen, jolle ei ole pyydetty komission hyväksyntää ja joka vaikuttaa toiminnan tai toimenpiteen laatuun tai niihin olosuhteisiin, joissa ne pannaan täytäntöön.

3. Jokainen aiheettomasti vastaanotettu rahasumma on palautettava komissiolle. Rahasummiin, joita ei palauteta, lisätään viivästyskorko varainhoitoasetuksen säännösten ja niiden yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti, jotka komissio antaa VIII osastossa tarkoitettuja menettelytapoja noudattaen."

Kanteen perustana olevat tosiseikat

11 Komissio on 17.7.1987 vastaanottanut 22.5.1987 päivätyn EMOTR:n tuen myöntämistä koskevan hakemuksen, jonka on esittänyt Colombani Lusuco SpA

(jäljempänä Colombani), joka on italialaisten maatalousosuuskuntien merkittävän ryhmittymän Federazioni italiana dei consorzi agrarin (jäljempänä Federconsorzi) hallitsema yhtiö. Italian hallitus on toimittanut kyseisen hakemuksen asetuksen N:o 355/77 nojalla.

12 Tuki oli tarkoitettu hankkeeseen nro 88.41.IT.002.0, joka koskee "Alsenossa (Piacenza) sijaitsevan hedelmien- ja vihannesten jalostuslaitoksen tuotantolaitteiden teknistä nykyaikaistamista ja rationalisointia". Hankkeen tarkoituksena oli erityisesti nykyaikaistaa ja korvata tiettyjä teknologisesti vanhentuneita laitteistoja sellaisenaan pakattavien vihannesten osastolla sen tuottavuuden kasvattamiseksi.

13 Tuensaaja sitoutui allekirjoittamansa tukihakemuslomakkeen 5.3 kohdassa siihen, että "se ei aloita töitä ennen kuin EMOTR:n ohjausosasto on vastaanottanut tukihakemuksen".

14 Komission maatalouden pääosasto ilmoitti kantajalle 24.9.1987 vastaanottaneensa tukihakemuksen 17.7.1987.

15 Komissio on 21.12.1988 tekemällään päätöksellä K(88) 1950/369 (jäljempänä myöntämispäätös) hyväksynyt hankkeen nro 88.41.IT.002.0 ja myöntänyt Colombanille 819 321 930 Italian liiran (ITL) suuruisen tuen 3 280 387 000 ITL:n määräistä kokonaisinvestointia varten sekä määrännyt hankkeen toteuttamisajaksi 17.7.1987–30.6.1990. Komissio on ilmoittanut tästä tuensaajalle samana päivänä lähetetyllä kirjeellä, jonka kuudennessa kohdassa on nimenomaisesti todettu seuraavaa:

"Jos hankkeeseen, sellaisena kuin se on kuvattu komission päätöksessä, jolla rahaston tuki on myönnetty, olisi tehtävä muutoksia, pyydämme Teitä huomaamaan, että ne on esitettävä komission hyväksyttäviksi — — ennen suunniteltujen uusien töiden toteuttamista. Komissio tiedottaa Teille mahdollisimman nopeasti muutosehdotusta (tai -ehdotuksia) koskevasta ratkaisusta ja hyväksyvän ratkaisun yhteydessä vastaavista edellytyksistä. Edellä mainitun menettelyn noudattamatta jättäminen — – tai komission tekemien muutosten hylkääminen voi johtaa tuen peruuttamiseen tai vähentämiseen."

16 Colombani on joulukuussa 1989 hankkinut laitoksen Massa Lombardassa, ja näin on syntynyt Massalombarda Colombani SpA -niminen yhtiö, josta on siten tullut tuensaaja (jäljempänä tuensaaja tai Massalombarda).

17 Ministero delle Risorse agricole, alimentari e forestali (maatalous-, elintarvike- ja metsätalousministeriö; jäljempänä Italian maatalousministeriö) myönsi 15.1.1990 antamallaan asetuksella nro 5905 tuensaajalle 951 947 500 ITL:n suuruisen kansallisen tuen hanketta varten.

18 Italian maatalousministeriö suoritti 8. ja 9.2.1990 ensimmäisen töiden toteutusta koskevan tarkastuksen. Tuensaajan pyydettyä lopputarkastuksen suorittamista ja paikan päällä suoritetun tarkastuksen jälkeen Italian maatalousministeriö myönsi 9.2.1991 todistuksen, jossa todetaan töiden valmistuminen tarkastetuksi.

19 Maaliskuussa 1993 Italian viranomaiset ja komissio suorittivat yhdessä erääseen toiseen EMOTR:n myöntämään tukeen liittyvän tarkastuksen Alsenon toimipaikassa. Tämän tarkastuksen yhteydessä todettujen sääntöjenvastaisuuksien perusteella komissio on vuonna 1994 päättänyt tarkastaa muut hankkeet, joita varten tuensaaja oli saanut yhteisön tukia, ja näistä yksi oli niin ikään Alsenon laitosta koskeva hanke nro 88.41.IT.002.0. Komissio on 12.9.1994 pyytänyt Italian

maatalousministeriölle ja tuensaajalle osoitetulla faksilla niitä valmistelemaan tiettyjä asiakirjoja ja tositteita, jotta komissio voi paikan päällä suoritettavassa tarkastuksessa selvittää sen, että toteutettu investointi on hyväksytyn hankkeen mukainen ja että hankkeen hyväksymisen yhteydessä vahvistettuja edellytyksiä on noudatettu.

20 Komissio on suorittanut 26.9.1994 edellä mainitun tarkastuksen, jonka aikana on todettu useita sääntöjenvastaisuuksia. Kyseiset sääntöjenvastaisuudet, joista on kyse nyt esillä olevassa asiassa, on selostettu 30.9.1994 päivätyssä ja kaikkien osapuolten — tuensaajan edustajat mukaan lukien — allekirjoittamassa pöytäkirjassa (jäljempänä pöytäkirja) seuraavasti:

"— —

6) Mario Padoin on kerännyt 26.9.1994 luettelon laskuista (liite 4), jotka koskevat Alsenon toimipaikassa suoritettuja sellaisia investointeja, jotka on toteutettu ennen kuin komissio on vastaanottanut tukihakemuksen (17.7.1987). Nämä työt ja hankinnat liittyvät tuotantolinjan osien alustaviin töihin.

— —

8) Liitteenä (liite 6) olevassa luettelossa esitetyissä laskuissa on useita sääntöjenvastaisuuksia sekä verotukselliselta (lähetysluetteloissa on aikaisempi päivämäärä kuin vastaavissa laskuissa) että asetusten N:o 355/77 ja N:o 2515/85 noudattamisen kannalta (luetteloissa on aikaisempi päivämäärä kuin se, jona komissio on vastaanottanut tukihakemuksen, luetteloita puuttuu jne.).

— —"

21 Tarkastuksen jälkeen suoritetussa laskujen jälkikäteisessä tutkimuksessa ilmeni, että asian yhteydessä on hankittu sellaisia raaka-aineiden keräämiseen tarkoitettuja laitteita, joita ei ollut mainittu komission hyväksymässä hankkeessa.

22 Tässä asiassa kantajana olevan Conserva Italia Soc. coop. rl -konsernin — joka muodostaa maatalouskuntien tärkeimmän yhteenliittymän Italiassa ja yhden suurimmista Euroopassa — rahoitusyhtiö Frabi SpA (josta on myöhemmin tullut Finconserve SpA) on lokakuussa 1994 hankkinut Massalombardan ja lopulta yhdistänyt sen itseensä vuonna 1997.

23 Komissio on 22.5.1995 päivätyllä kirjeellään ilmoittanut tuensaajalle ja Italian viranomaisille todetuista sääntöjenvastaisuuksista ja aikomuksestaan aloittaa tuen peruuttamismenettely perusteettomasti suoritettujen summien takaisinperimiseksi. Komissio on pyytänyt niitä esittämään huomautuksensa tältä osin. Mainitussa kirjeessä kantajaa arvostellaan muun muassa seuraavista sääntöjenvastaisuuksista:

"Kyseisen tarkastuksen [paikan päällä 26.9.1994 suoritettu tarkastus] aikana on todettu, että eräitä investointeja on toteutettu ennen kuin komissio on vastaanottanut hanketta koskevan tukihakemuksen;

on todettu, että tietyt Alsenon laitoksesta kirjatuksi aiheutuneet laskut eivät tosiasiasiassa koskeneet kyseistä keskusta;

että asian yhteydessä on hankittu sellaisia maasta saatavien perustuotteiden keräämiseen tarkoitettuja laitteita, joista ei ollut alun perin kyse, ja että näitä hankintoja varten ei ole haettu asetuksen N:o 355/77 5 ja 6 artiklassa tarkoitettua poikkeusta."

24 Tuensaaja on esittänyt komissiolle osoitetut huomautuksensa 3.8.1995, 22.9.1995 ja 27.2.1996. Italian maatalousministeriö on toimittanut nämä huomautukset komissiolle 20.7.1995 ja 20.9.1995 päivätyillä kirjeillä.

25 Tuensaajan ja komission välisen 22.10.1996 pidetyn tapaamisen jälkeen ja katsottuaan, että asian olosuhteet edellyttivät ennemminkin tuen vähentämistä kuin sen peruuttamista, komissio on 28.10.1996 päivätyllä kirjeellä toimittanut tuensaajalle luonnoksen päätöksestä tuen vähentämiseksi. Kyseisessä kirjeessä komissio toteaa seuraavaa: "Kuten sovittua lähetämme kopion laskuista, jotka koskevat Alsenon laitokseen liittyvien töiden ennenaikaista aloittamista.

Komissio katsoo, että kolme hankintoja ja rakennustöitä koskevaa laskua osoittavat, että 'sellaisenaan pakattavien vihannesten osastoon' kuuluvaan uuteen tuotantolinjaan on tehty asennuksia ennenaikaisesti. Tämä seikka vahvistetaan myös Alsenon laitoksen johtajan (insinööri Padoin) 26.9.1994 allekirjoittamassa ilmoituksessa.

Kyseessä ovat seuraavat laskut:

— nro 30, 24.7.1987, Berletti-niminen yritys,

— nro 260, 30.7.1987, Casearmeccanica-niminen yritys,

— nro 136, 23.7.1987, Izoteca-niminen yritys.

Näin ollen vähentämispäätöksen luonnosta muutetaan siten, että siinä otetaan huomioon uusi laskelma, joka esitetään jäljempänä olevassa liitteessä (liite 1) — —." Kyseisen kirjeen liitteessä 1 esitetään määrä, jolla tukea vähennetään, ja komission käyttämä laskentamenetelmä.

26 Tuensaaja esitti 11.11.1996 uusia huomautuksia, joiden mukana oli asiantuntijan lausunto niistä kolmesta laskusta, joiden komissio katsoi 28.10.1996 päivätyssä kirjeessään osoittavan töiden ennenaikaista aloittamista (Berlettin lasku nro 30, 24.7.1987, Casearmeccanican lasku nro 260, 30.7.1987, ja Izotecan lasku nro 136, 23.7.1987).

27 Komissio on asetuksen N:o 4253/88 24 artiklan 2 kohdan nojalla 11.7.2000 tehnyt päätöksen K(2000) 1752 myönnetyn tuen vähentämisestä ja tuensaajan velvoittamisesta maksamaan takaisin 623 193 529 ITL:n suuruisen määrän (jäljempänä riidanalainen päätös). Riidanalaisen päätöksen pääasialliset perustelut ovat seuraavat:

"[komissio] katsoo seuraavaa:

— —

6–7) — — on todettu, että tietyt laskut osoittavat, että hankkeeseen kuuluvaan yhteen uuteen tuotantolinjaan on tehty asennuksia ja rakennustöitä ja että nämä investoinnit on toteutettu ennen kuin komissio on vastaanottanut tuensaajan lähettämän tukihakemuksen, eli ennen 17.7.1987.

8) Tämä seikka vahvistetaan Alsenon laitoksen johtajan 26.9.1994 allekirjoittamassa ilmoituksessa, jonka hän oma-aloitteisesti esitti tarkastuksesta vastanneille komission virkamiehille ja [Italian maatalousministeriön] edustajille.

9) Tällainen olosuhde on ristiriidassa sen sitoumuksen kanssa, jonka tuensaaja on — komission asetuksen N:o 2515/85 liitteen A1 sivulla 5 olevan säännöksen mukaisesti — samassa tukihakemuksessa hyväksynyt, ja asetuksen N:o 355/77 mukaan se on ristiriidassa myös vuoden 1983 tiedonannon I.10 kohdan kanssa.

10) On niin ikään todettu, että tietyt laskut — siitä huolimatta, että ne on kirjattu Alsenon laitoksesta aiheutuneiksi — eivät tosiasiassa koskeneet kyseistä keskusta.

11) Sellaisia maasta saatavien perustuotteiden keräämiseen tarkoitettuja laitteita, joista ei ollut mainintaa komission päätöksellä hyväksytyssä hankkeessa, on hankittu.

— —

21) Komissio on — — lähettänyt tuensaajalle 28.10.1996 kirjeen, jossa selvitetään suunniteltu tuen vähentäminen, ja kopion niistä kolmesta laskusta, jotka osoittavat töiden ennenaikaista aloittamista.

— —

26) Todetut sääntöjenvastaisuudet vaikuttavat edellä esitettyjen tietojen perusteella kyseessä olevan hankkeen täytäntöönpanon edellytyksiin.

— —

29) Myönnettyä tukea on edellä esitettyjen seikkojen valossa vähennettävä.

30) Tuensaajan on palautettava 623 193 529 [ITL:n] suuruinen määrä, jota koskevasta suorituksesta on tullut perusteeton — —"

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

28 Kantaja nosti esillä olevan kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 21.9.2000 jättämällään kirjelmällä.

29 Esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (viides jaosto) päätti aloittaa suullisen käsittelyn. Asianosaisten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 3.6.2003 pidetyssä istunnossa.

30 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa 11.7.2000 tehdyn komission päätöksen K(2000) 1752

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

31 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen kokonaisuudessaan

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

32 Kantaja esittää neljä kanneperustetta riidanalaisen päätöksen kumoamista koskevan vaatimuksensa tueksi. Ensimmäinen kanneperuste koskee riidanalaisen päätöksen puutteellisia perusteluja; toisen kanneperusteen mukaan riidanalaisen päätöksen seitsemännestä yhdeksänteen perustelukappaleessa rikotaan ja tulki-

taan virheellisesti selventävien huomautusten 5.3 kohtaa, vuoden 1983 tiedonannon I.10 kohtaa ja työasiakirjan B.1 kohdan 5 alakohdan b alakohtaa; kolmannen kanneperusteen mukaan riidanalaisen päätöksen 10 ja 11 perustelukappaleessa tarkoitettuja tosiseikkoja on arvioitu virheellisesti ja neljäs kanneperuste koskee suhteellisuusperiaatteen loukkaamista.

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee riidanalaisen päätöksen puutteellisia perusteluja

1. Alustavat huomautukset

Asianosaisten lausumat

33 Kantaja korostaa, etteivät riidanalaisessa päätöksessä esitetyt olosuhteet ole lainkaan sellaisia, että ne muodostaisivat yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaiset asianmukaiset perustelut. Kantaja väittää tältä osin, että se ei ole voinut riidanalaista päätöstä tutkimalla määrittää niitä laskuja, joita on pidetty sääntöjenvastaisina seitsemännestä yhdeksänteen perustelukappaleessa tarkoitetun perusteen tai kymmenennessä perustelukappaleessa tarkoitetun perusteen yhteydessä, tai niitä laitteita, jotka on riitautettu riidanalaisen päätöksen 11 perustelukappaleessa. Kantajan mukaan edellä mainittujen tietojen ylimalkaisen luonteen vuoksi se ei ole voinut saada selville riidanalaisen päätöksen perustana olevia todellisia perusteluja ja näin ollen sen on ollut erittäin vaikea käyttää puolustautumisoikeuksiaan.

34 Kantaja korostaa, että riidanalaisen päätöksen perustelut ovat puutteelliset, vaikka päätöksen asiayhteys otettaisiinkin huomioon.

35 Komissio katsoo, että tämä kanneperuste on perusteeton, koska kantaja on täysin ongelmitta voinut yksilöidä kyseessä olevat laskut ja laitteet ja ymmärtää perustelut, joiden nojalla komissio on katsonut, että ne ovat sääntöjenvastaisia. Komissio muistuttaa muun muassa, että asiassa C-350/88, Delacre ym. vastaan komissio, annetun tuomion (tuomio 14.2.1990, Kok. 1990, s. I-395, 16 kohta) mukaisesti päätöksen perusteluja tutkittaessa on otettava huomioon päätöksen sanamuodon lisäksi myös asiayhteys.

36 Mitä tulee siihen asiayhteyteen, jossa riidanalainen päätös tehtiin, komissio muistuttaa, että kantaja on allekirjoittanut pöytäkirjan, jonka liitteissä nimetään täsmällisesti luettelo niistä kantajan toimittamista laskuista, jotka osoittavat töiden ennenaikaista aloittamista, ja luettelo niistä laskuista, jotka koskevat muita laitoksia. Lisäksi komissio toteaa kantajan saaneen siltä 22.5.1995 päivätyssä kirjeessä täsmällisiä tietoja sitä vastaan esitetyistä perusteista. Lisäksi kantaja on komission mukaan osallistunut aktiivisesti hallinnolliseen menettelyyn kiistämällä yksityiskohtaisesti edellä mainitut perusteet useaan otteeseen, mikä osoittaa, että se oli täysin tietoinen asiaan liittyvistä tosiseikoista ja oikeudellisista seikoista ja että kantajan käytettävissä oli tarvittavat tiedot oikeuksiensa puolustamiseksi.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

37 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy ilmi yhtäältä, että toimenpiteen perusteluista on EY 253 artiklan nojalla selkeästi ja yksiselitteisesti ilmettävä riidanalaisen toimenpiteen tehneen yhteisön toimielimen päättely siten, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt, jotta he voivat puolustaa oikeuksiansa, ja että yhteisöjen tuomioistuimet voivat tutkia toimenpiteen laillisuuden, ja toisaalta, että perusteluvelvollisuuden laajuus määräytyy myös asiayhteyden mukaan (yhdistetyt asiat T-551/93 ja T-231/94–T-234/94, Industrias Pesqueras Campos ym. v. komissio, tuomio 24.4.1996, Kok. 1996, s. II-247, 140 kohta; asia

T-216/96, Conserve Italia v. komissio, tuomio 12.10.1999, Kok. 1999, s. II-3139, 117 kohta; jäljempänä asia Conserve Italia I ja asia T-186/00, Conserve Italia v. komissio, tuomio 11.3.2003, Kok 2003, s. II-719, 95 kohta; jäljempänä asia Conserve Italia II).

38 On muistettava myös, että oikeuskäytännössä edellytetään, että EY 253 artiklassa vaaditut perustelut ovat kyseessä olevan toimen luonteen mukaisia (yhdistetyt asiat 67/85, 68/85 ja 70/85, Van der Kooy ym. v. komissio, tuomio 2.2.1988, Kok. 1988, s. 219, Kok. Ep. IX, s. 307, 71 kohta). Sellaisen päätöksen perusteluissa, jolla on vakavia seurauksia yhteisön tuen saajalle, on selvästi osoitettava perustelut, jotka oikeuttavat viranomaisen tuensaajan vahingoksi tekemän toimenpiteen (asia T-450/93, Lisrestal ym. v. komissio, tuomio 6.12.1994, Kok. 1994, s. II-1177, 52 kohta ja asia T-126/97, Sonasa v. komissio, tuomio 29.9.1999, Kok. 1999, s. II-2793, 65 kohta).

39 Riidanalaisen päätöksen perusteluja on tutkittava näiden periaatteiden valossa.

2. Riidanalaisen päätöksen seitsemännestä yhdeksänteen perustelukappale, jotka koskevat niitä laskuja, jotka osoittavat, että töitä on aloitettu ennenaikaisesti

Asianosaisten lausumat

40 Kantaja väittää riidanalaisen päätöksen seitsemännestä yhdeksänteen perustelukappaleen osalta — joiden mukaan eräät laskut osoittavat, että asennuksia ja rakennustöitä on toteutettu ennen kuin komissio on vastaanottanut tukihake-

muksen —, että 22.5.1995 päivättyyn rikkomusmenettelyn aloittamista koskevaan kirjeeseen sisältyy ainoastaan ylimalkaisia viittauksia pöytäkirjan 6 liitteen 1 kohdassa olevaan laskujen luetteloon, jossa mainitaan yhdeksän laskua. Tuen vähentämisen laskemista koskevassa 28.10.1996 päivätyssä kirjeessä komissio näyttää kantajan mukaan kuitenkin keskittyvän perusteissaan ainoastaan kolmeen näistä laskuista.

41 Kantaja väittää lisäksi, että kyseinen 28.10.1996 päivätty kirje ei myöskään täytä perusteluvelvollisuuden asettamia edellytyksiä. Yhtäältä kirje on kirjoitettu neljä vuotta ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä ja toisaalta siinä ei lopullisesti esitetä todettuja sääntöjenvastaisuuksia ja tämän lisäksi kirje on osa pöytäkirjaan kirjattujen komission huomautusten muodostamaa laajempaa asiayhteyttä, jossa komissio on yksilöinyt 77 sääntöjenvastaista laskua. Näin ollen näistä seikoista ei voida kantajan mukaan johtaa sitä, että ainoastaan kyseessä olevat kolme laskua ovat riidanalaisen päätöksen perustana. Lisäksi tässä asiassa ei voida vedota yhteisön oikeuskäytännössä hyväksyttyyn periaatteeseen perusteluista, joissa viitataan toiseen asiakirjaan (asia T-504/93, Tiercé Ladbroke v. komissio, tuomio 12.6.1997, Kok. 1997, s. II-923, 54 kohta ja asia T-65/96, Kish Glass v. komissio, tuomio 30.3.2000, Kok. 2000, s. II-1885, 51 kohta), mikäli katsotaan, että riidanalaiseen päätökseen ei sisälly mitään viittauksia kyseessä olevaan kirjeeseen.

42 Komissio korostaa, että 28.10.1996 päivätyssä kirjeessä on selkeästi yksilöity ne kolme laskua, jotka osoittavat töiden ennenaikaista aloittamista (eli Berlettin lasku nro 30, 24.7.1987, Casearmeccanican lasku nro 260, 30.7.1987, ja Izotecan lasku nro 136, 23.7.1987), kuten riidanalaisen päätöksen 21. perustelukappaleessa mainitaan.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

43 On todettava, että riidanalaisen päätöksen seitsemännestä yhdeksänteen perustelukappaleessa tarkoitetussa perusteessa ei mainita, mitkä laskut riitautetaan

nimenomaisesti tuon perusteen yhteydessä. Riidanalaisen päätöksen 21 perustelukappaleessa todetaan kuitenkin, että komissio on lähettänyt 28.10.1996 kopion niistä kolmesta laskusta, jotka osoittavat, että töitä on aloitettu ennenaikaisesti.

44 Tuen vähentämisen laskemista koskevasta 28.10.1996 päivätystä kirjeestä ilmenee nimenomaisesti, että komissio on katsonut ainoastaan Berlettin laskun nro 30, 24.7.1987, Casearmeccanican laskun nro 260, 30.7.1987, ja Izotecan laskun nro 136, 23.7.1987, — jotka koskevat hankintoja ja rakennustöitä — osoittavan, että kyseisiä asennuksia on toteutettu ennenaikaisesti. Tämä täsmennys toistetaan myös kyseisen kirjeen liitteessä 1 olevassa 1 kohdassa, jossa esitetään vähennyslaskelman yksityiskohdat. Näin ollen, koska riidanalaisen päätöksen 21 perustelukappaleessa viitataan yksinomaan "kolmeen laskuun, jotka osoittavat, että töitä on aloitettu ennenaikaisesti", kantajan tiedossa on ollut riittävästi seikkoja, jotta se on voinut yksilöidä ne kolme laskua, jotka ovat riidanalaisen päätöksen seitsemännestä yhdeksänteen perustelukappaleen perustana, jotta se on voinut asiasta tietoisena riitauttaa sääntöjenvastaisuudet, joista sitä moititaan.

45 Tätä arviointia ei voida horjuttaa kantajan väitteellä, jonka mukaan kyseinen kirje on kirjoitettu neljä vuotta ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä ja siinä ei lopullisesti esitetä todettuja sääntöjenvastaisuuksia. Koska kyseessä olevaan kirjeeseen sisältyy yhteisön tuen vähentämistä koskeva laskelma, jota komissio on tosiasiallisesti soveltanut riidanalaisessa päätöksessä, kantaja ei ole minkään seikkojen perusteella voinut olettaa, että riitautettuja laskuja, jotka on yksilöity mainitussa laskelmassa, olisi sittemmin muutettu jotenkin. Lisäksi on muistettava, että 11.11.1996 päivätyissä täydentävissä huomautuksissa kantaja on esittänyt asiantuntijan lausunnon, joka koskee yksinomaan 28.10.1996 päivätyssä kirjeessä tarkoitettuja kolmea laskua, ja että kantaja on kanteessaan riitauttanut ainoastaan kolmen laskun sääntöjenvastaisuuden perustaen väitteensä nimenomaan kyseisen kirjeen sisältöön. Näin ollen vastoin kantajan esittämää väitettä, ei voida kieltää, että sen tiedossa on ollut riittävästi seikkoja, jotta se on voinut asiasta tietoisena riitauttaa sääntöjenvastaisuudet, joista sitä moititaan.

46 Näin ollen puutteellisiin perusteluihin perustuva väite on hylättävä siltä osin kuin se koskee riidanalaisen päätöksen seitsemännestä yhdeksänteen perustelukappaleessa tarkoitettua perustetta.

3. Riidanalaisen päätöksen 10 perustelukappale, joka koskee laskuja, jotka siitä huolimatta, että ne on kirjattu Alsenon laitoksesta aiheutuneiksi — eivät koskeneet kyseistä keskusta

Asianosaisten lausumat

47 Riidanalaisen päätöksen 10 perustelukappaleen osalta, jonka mukaan eräät laskut, jotka siitä huolimatta, että ne on kirjattu Alsenon laitoksesta aiheutuneiksi eivät tosiasiasiassa koskeneet kyseistä keskusta, kantaja väittää, että komission vastineessaan mainitsemat viittaukset pöytäkirjaan eivät riitä yksilöimään kyseessä olevia laskuja. Kantajan mukaan tuossa asiakirjassa ainoastaan todetaan oletettu sääntöjenvastaisuus, josta olisi tullut tämän jälkeen esittää virallinen väite tuensaajaa vastaan.

48 Komissio väittää vastineessaan ja vastauksessaan, että kyseisessä perustelukappaleessa tarkoitettu peruste voi loogisesti viitata ainoastaan pöytäkirjan liitteessä 6 olevassa 1 kohdassa erityisesti nimettyihin yhdeksään laskuun ja että kantajalla ei ole ollut mitään syytä olettaa, että kyseistä perustetta on sittemmin muutettu mitenkään suhteessa perusteeseen, joka esitettiin kantajaa vastaan tarkastuksessa ja 22.5.1995 päivätyssä kirjeessä, joka koski peruuttamismenettelyn aloittamista.

49 Vastauksena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin, komissio esitti istunnossa, että päätöksen 10 perustelukappale koskee yksinomaan Comarin laskua nro 3012, ja Line Switchin laskua nro 1466, jotka on mainittu kirjaimellisesti 28.10.1996 päivätyn kirjeen liitteessä 1 olevassa 3 kohdassa, joka koskee tuen vähentämisen laskemista.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

50 Aluksi on todettava, että riidanalaisen päätöksen 10 perustelukappaleessa, jonka mukaan eräät laskut, jotka siitä huolimatta, että ne on kirjattu Alsenon laitoksesta aiheutuneiksi eivät tosiasiasiassa koskeneet kyseistä keskusta, ei yksilöidä kyseessä olevia laskuja.

51 Sen asiayhteyden osalta, jossa riidanalainen päätös tehtiin, oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee, että pöytäkirjan liitteessä 6 olevassa 1 kohdassa on yksilöity yhdeksän laskua, joita Alsenon laitoksen osalta on pidetty sääntöjenvastaisina. Kyseessä ovat seuraavat laskut:

— lasku nro 1938, 31.5.1988, FMI-niminen yritys

— lasku nro 2917, 30.7.1988, FMI-niminen yritys

— lasku nro 74, 30.1.1988, FMI-niminen yritys

— lasku nro 2043, 30.8.1989, Zaninox-niminen yritys

— lasku nro 3045, 31.8.1988, FMI-niminen yritys

— lasku nro 234, 29.7.1988, Tecnotubi-niminen yritys

— lasku nro 3541, 30.9.1987, FMI-niminen yritys

— lasku nro 1813, 4.9.1987, Cimme-niminen yritys ja

— lasku nro 1466, 16.12.1987, Line Switch -niminen yritys.

52 Lisäksi 22.5.1995 päivätyssä tuen peruuttamismenettelyn aloittamista koskevassa kirjeessä on mainittu kyseessä oleva peruste viittaamalla 26.9.1994 suoritettuun tarkastukseen ja näin ollen kyseisen luettelon sisältämiin laskuihin. Tämän lisäksi kantaja on väittänyt hallinnollisen menettelyn kuluessa, että mainitut yhdeksän laskua ovat sääntöjenmukaisia.

53 Komissio on kuitenkin 28.10.1996 päivätyssä kirjeessään, joka koskee tuen vähentämisen laskemista, nimenomaisesti tarkoittanut kahta laskua, jotka on virheellisesti kirjattu Alsenon laitoksesta aiheutuneiksi (Comarin lasku nro 3012, 28.7.1988, ja Line Switchin lasku nro 1466, 16.12.1987), ilmoittamalla tämän osalta, että kyseessä ovat "muut laskut kuin ne, jotka kuuluvat alaotsikon 'sellaisenaan pakattavien vihannesten osasto' alle". Sen seikan lisäksi, että kyseisestä kirjeestä ei ilmene, että puheena oleva peruste koskee edelleen niitä yhdeksää laskua, jotka tarkastuksessa riitautettiin alun perin — lukuun ottamatta Line Switchin laskua nro 1466 —, on huomattava, että komissio sisällyttää esittämättä mitään selitystä vähennyslaskelmaan Comarin laskun nro 3012, jota ei mainita pöytäkirjan liitteessä 6 olevassa 1 kohdassa esitetyssä listassa ja johon asiakirja-aineiston mukaan ei ole hallinnollisen menettelyn missään vaiheessa vedottu kantajaa vastaan.

54 Vastauksena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin komissio on istunnossa esittänyt, että puheena olevassa perusteessa tarkoitetut laskut ovat hallinnollisen menettelyn kuluessa vaihtuneet, ja vahvistanut, että

päätöksen 10 perustelukappaleessa ei tarkoiteta mitään muita laskuja, kuin 28.10.1996 päivätyn kirjeen liitteessä 1 olevassa 3 kohdassa nimenomaisesti mainittuja kahta laskua. Näitä väitteitä ei kuitenkaan tue mikään oikeudenkäyntiaineistosta ilmenevä seikka ja ne ovat täysin ristiriidassa niiden väitteiden kanssa, joita komissio esitti vastineessaan (42 kohta) ja vastauksessaan (14 kohta), joissa se selkeästi väitti, että kyseisessä perustelukappaleessa tarkoitetaan niitä yhdeksää laskua, jotka on nimetty pöytäkirjan liitteessä 6 olevassa 1 kohdassa, ja että kantajalla ei ole ollut mitään syytä olettaa, että kyseistä perustetta on sittemmin muutettu mitenkään.

55 Näin ollen oikeudenkäyntiaineiston tai sen asiayhteyden perusteella, jolla riidanalainen päätös tehtiin, ei voida määrittää, mitkä laskut on riitautettu riidanalaisen päätöksen 10 perustelukappaleessa, varsinkaan kun komissio ei ole edes ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa onnistunut selkeästi täsmentämään laskuja, joista mainitussa perustelukappaleessa oli kyse. Näin ollen kantaja on oikeassa väittäessään, ettei se ole voinut yksilöidä kyseessä olevia laskuja eikä asianmukaisesti riitauttaa väitettyjä sääntöjenvastaisuuksia.

56 Tästä seuraa, että riidanalaisen päätöksen 10 perustelukappaleen perustelut ovat puutteelliset.

4. Riidanalaisen päätöksen 11 perustelukappale, joka koskee sellaisten laitteiden hankintaa, joista ei ollut mainintaa hyväksytyssä hankkeessa

Asianosaisten lausumat

57 Päätöksen 11 perustelukappaleen osalta — jossa väitetään hankituksi sellaisia maasta saatavien perustuotteiden keräämiseen tarkoitettuja laitteita, joista ei ollut mainintaa hyväksytyssä hankkeessa — kantaja väittää, että komission viittaukset huomautuksiin, joita se esitti hallinnollisen menettelyn kuluessa, eivät muodosta riittäviä perusteluja.

58 Komissio väittää, että päätöksen 11 perustelukappaleessa esitettyjen seikkojen perusteella kantaja on voinut määrittää täsmällisesti riidanalaiset laitteet, kuten kantajan — joka on aina viitannut kahden herneiden silpimiskoneen hankintaan — hallinnollisen menettelyn kuluessa esittämistä huomautuksista ja sen kanteesta ilmenee.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

59 On todettava, että kyseessä olevassa perustelukappaleessa ei yksilöidä koneita, joiden hankinnoista on kyse. Riidanalaisen päätöksen asiayhteydestä seuraa kuitenkin, että kantaja on voinut — kuten se on istunnossa myöntänyt — määrittää kyseessä olevat laitteet ja ymmärtää perustelut, joihin komission esittämä peruste nojautuu.

60 Yhtäältä komissio moittii peruuttamismenettelyn aloittamista koskevassa 22.5.1995 päivätyssä kirjeessä kantajaa siitä, että se on hankkinut maasta saatavien perustuotteiden keräämiseen tarkoitettuja laitteita, joista ei ollut alun perin mainintaa. Kantaja on 3.8.1995 esittämissään huomautuksissa nimenomaisesti todennut, että kyseisessä 22.5.1995 päivätyssä kirjeessä esitetty peruste koskee kahden herneiden silpimiskoneen hankintaa, joka ei sisältynyt alun perin komissiolle esitettyyn hankkeeseen. Lisäksi kantajan allekirjoittamien hankkeen menoja koskevien tositeasiakirjojen, jotka ovat sekä Italian viranomaisten 9.2.1991 myöntämän töiden valmistumistodistuksen että kantajan huomautusten liitteenä, yksityiskohdista ilmenee, että ensimmäinen todellinen meno on ollut kahden herneiden silpimiskoneen hankinta, jota vastaa FMC:n 23.2.1989 päivätty 641 341 800 ITL:n suuruinen lasku nro 159.

61 Toisaalta 28.10.1996 päivätyn tuen vähentämisen laskemista koskevan kirjeen liitteessä 1 olevassa 2 kohdassa mainitaan nimenomaisesti, että FMC:n 23.2.1989 päivätty 641 341 800 ITL:n suuruinen lasku nro 159 vastaa maasta saatavien perustuotteiden keräämiseen tarkoitettujen sellaisten laitteiden hankintaa, joista ei ollut mainintaa hankkeessa. Kyseinen lasku vastaa täsmälleen sitä laskua, jonka kantaja mainitsi 3.8.1995 esittämiensä huomautusten liitteessä olevissa yksityiskohdissa.

62 Tästä seuraa, että kantajan tiedossa on ollut riittävästi seikkoja, jotta se on voinut yksilöidä kyseisen perustelukappaleen taustalla olevat laitteet ja riitauttaa asiasta tietoisena väitetyn sääntöjenvastaisuuden. Lisäksi kantaja on nimenomaisesti viitannut kanteessaan (50 kohta) kahteen silpimiskoneeseen, jotka on riitautettu ja yksilöity hallinnollisen menettelyn kuluessa, mikä seikka vie kaiken perustan puutteellisia perusteita koskevalta väitteeltä, jonka kantaja esitti tämän perusteen osalta.

63 Näin ollen kantajan esittämä kanneperuste, joka perustuu puutteellisiin perusteluihin on hylättävä sikäli kuin kyse on riidanalaisen päätöksen 11 perustelukappaleessa tarkoitetusta perusteesta.

5. Johtopäätös

64 Edellä esitetyillä perusteilla on todettava, että riidanalainen päätös täyttää perusteluvelvollisuuden asettamat edellytykset seitsemännestä yhdeksänteen ja 11 perustelukappaleiden osalta. Sitä vastoin riidanalaisen päätöksen 10 perustelukappaleessa tarkoitetun perusteen perustelut ovat puutteelliset.

65 Näin ollen perusteluvelvollisuuden rikkomiseen perustuva kanneperuste on osittain perusteltu — sikäli kuin kyse on riidanalaisen päätöksen 10 perustelukappaleesta — ja se on hylättävä muilta osin perusteettomana.

Toinen kanneperuste, jonka mukaan riidanalaisen päätöksen seitsemännestä yhdeksänteen perustelukappaleessa rikotaan ja tulkitaan virheellisesti selventävien huomautusten 5.3 kohtaa, vuoden 1983 tiedonannon I.10 kohtaa ja työasiakirjan B.1 kohdan 5 alakohdan b alakohtaa

66 Kantaja väittää, että komissio on virheellisesti katsonut, että riidanalaisen päätöksen seitsemännestä yhdeksänteen perustelukappaleessa tarkoitetut laskut osoittavat, että rahoitusta saaneen hankkeen useat investoinnit olivat niiden ennenaikaisen toteutuksen vuoksi ristiriidassa selventävien huomautusten 5.3 kohdan ja vuoden 1983 tiedonannon I.10 kohdan kanssa.

67 Tarkasteltavana oleva kanneperuste on kaksiosainen. Ensimmäinen osa perustuu selventävien huomautusten 5.3 kohdan ja vuoden 1983 tiedonannon I.10 kohdan virheelliseen tulkintaan sen ajankohdan osalta, joka on otettava huomioon määritettäessä, onko töitä aloitettu ennenaikojaan. Toinen osa perustuu työasiakirjan B.1 kohdan 5 alakohdan b alakohdan virheelliseen tulkintaan, joka koskee mahdollisuutta suorittaa hankintoja ja toteuttaa töitä ennen tukihakemusta.

1. Toisen kanneperusteen ensimmäinen osa

Asianosaisten lausumat

68 Kantaja väittää, että komissio on tulkinnut virheellisesti esillä olevia kysymyksiä sääntöleviä oikeudellisia säännöksiä, koska se on todennut, että tuensaaja on toteuttanut ennenaikaisia investointeja, pitäen perustana selventävien huomautusten 5.3 kohdan nojalla ajankohtaa, jolloin komissio on vastaanottanut hakemuksen — eli 17.7.1987 — sen sijaan, että se olisi ottanut huomioon ajankohdan, jolloin hakemus on esitetty, eli 22.5.1987.

69 Tältä osin kantaja muistuttaa, että vuoden 1983 tiedonannon I.10 kohdassa ja työasiakirjan B.1 kohdan 5 alakohdan b alakohdassa esitetään selvästi, että huomioon otettava ajankohta on hakemuksen "esittäminen" eikä sen "vastaanotto". Nämä mainitut kaksi säännöstä muodostavat asetuksen N:o 355/77 soveltamisessa ainoat oikeudelliset säännökset eikä tukihakemuslomakkeen 5.3 kohtaa, joka ei ole varsinainen normi, voida pitää tällaisena vaan se on pikemminkin täsmennys, joka sisältyi hakemusten tekemiseen tarkoitetun lomakkeen kopioon.

70 Kantaja väittää lisäksi, että asiassa Conserve Italia II annetussa tuomiossa ei oteta nimenomaisesti kantaa siihen kysymykseen, mikä on töiden aloituksen kannalta merkittävä ajankohta. Tällaisessa tilanteessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on antanut ensisijan asetuksen N:o 2515/85 (asetuksen 1 ja 2 artikla) ja asetuksen N:o 355/77 (asetuksen 13 artikla) sanamuodolle, jossa viitataan aina hakemuksen "esittämiseen", "toimittamiseen" tai "jättämiseen" eikä sen vastaanottamiseen.

71 Kantaja väittää, että edellä esitetyllä huomautuksella on ratkaiseva merkitys nyt esillä olevassa asiassa. Riitautetut kolme laskua, jotka on esitetty välittömästi töiden päättymisen jälkeen, on päivätty 24.7.1987 (Berlettin lasku nro 30), 30.7.1987 (Casearmeccanican lasku nro 260) ja 23.7.1987 (Izotecan lasku nro 135), mikä osoittaa, että työt on suoritettu sen jälkeen, kun kantaja on esittänyt rahoitushakemuksen 22.5.1987, ja jopa sen jälkeen, kun komissio on 17.7.1987 hakemuksen vastaanottanut. Lisäksi pöytäkirjan liitteessä 4 olevassa ilmoituksessa olevalla viittauksella vastaanottoajankohtaan ei ole mitään merkitystä, koska kyseessä on kantajan vilpittömässä mielessä tekemä viittaus komission ilmoittamaan ajankohtaan.

72 Komissio katsoo, että kantajan väitteet ovat perusteettomia. Yhtäältä kyseessä olevien oikeussäännösten välillä ei ole mitään ristiriitaa, sillä vuoden 1983 tiedonannon I.10 kohdassa viitataan kyllä "esittämiseen", mutta kyseessä on tukihakemuksen esittäminen komissiolle jäsenvaltioiden viranomaisten toimesta, jotka toimivat tuenhakijoiden asiamiehinä. Näin ollen selventävien huomautusten

5.3 kohdassa tarkoitettu sitoumus vastaa vuoden 1983 tiedonannon I.10 kohdassa tarkoitettua sitoumusta. Toisaalta kantaja on komission mukaan myöntänyt hallinnollisen menettelyn kuluessa, että merkityksellinen ajankohta ei ole esityshetki vaan ajankohta, jolloin komissio vastaanottaa tukihakemuksen.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

73 Edellytys, jonka mukaan hanketta ei pidä aloittaa ennen kuin komissio vastaanottaa tukihakemuksen, ilmenee selventävien huomautusten 5.3 kohdasta, jossa todetaan, että "hankkeet, jotka ovat alkaneet ennen kuin hakemus on saapunut komissioon, eivät voi saada tukea". Tätä kohtaa vahvistaa tukihakemuslomakkeen (asetuksen N:o 2515/85 liitteen A ensimmäisessä osassa olevan lomakkeen) 5.3 kohta, joka sisältää tuenhakijan sitoumuksen siitä, että se ei aloita töitä ennen kuin EMOTR vastaanottaa tukihakemuksen. Näin ollen allekirjoittaessaan tukihakemuslomakkeen kantaja on sitoutunut olemaan aloittamatta töitä ennen kuin komissio "vastaanottaa" tukihakemuksen.

74 Tältä osin on muistettava ensinnäkin, että oikeuskäytännössä on katsottu, että kyseiseen tukihakemuslomakkeeseen sisältyvillä merkinnöillä on sama oikeudellinen merkitys kuin sen asetuksen säännöksillä, jonka liitteenä mainittu lomake on, eli asetuksella N:o 2515/85 (asia Conserve Italia I, 61 kohta ja asia Conserve Italia II, 58 kohta). Näin ollen kantajan väitettä siitä, että tukihakemuksen 5.3 kohdassa tarkoitetulla sitoumuksella ei ole oikeudellista merkitystä, ei voida hyväksyä.

75 Asiassa Conserve Italia II (62 kohta) ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut, ettei nyt esillä olevaa asiaa sääntelevien säännösten välillä ole ristiriitaa määritettäessä sitä, mikä on merkityksellinen ajankohta arvioitaessa töiden ennenaikaista luonnetta.

76 Näin ollen vuoden 1983 tiedonannon I.10 kohdassa oleva viittaus "hakemuksen esittämiseen komissiolle" ja työasiakirjan B.1 kohdan 5 alakohdan b alakohdassa oleva viittaus "tukihakemuksen esittämiseen" eivät ole — kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut — ristiriidassa selventävien huomautusten 5.3 kohdassa olevan viittauksen kanssa, jossa viitataan ajankohtaan, jolloin "hakemus on saapunut komissioon". Ristiriitaa ei ole myöskään mainittujen säännösten ja tukihakemuslomakkeen 5.3 kohdassa olevan viittauksen kanssa, jossa viitataan ajankohtaan, jolloin "EMOTR:n ohjausosasto on vastaanottanut tukihakemuksen". Kaikki nämä viittaukset on väistämättä ymmärrettävä viittauksena ajankohtaan, jolloin komissio vastaanottaa tukihakemuksen, jonka toimivaltaiset kansalliset viranomaiset sille toimittavat.

77 Kantajan esittämä väite, jonka mukaan asetuksen N:o 2515/85 1 ja 2 artiklassa ja asetuksen N:o 355/77 13 artiklassa viitataan tukihakemuksen esittämiseen eikä sen vastaanottamiseen, ei ole sen luonteinen, että sillä asetettaisiin kyseenalaiseksi edellä esitetty arviointi. Asetuksen N:o 2515/85 1 artiklassa viitataan "1.5.1985 lähtien esitettäviin" tukihakemuksiin ja 2 artiklassa hakemuksiin, jotka on "toimitettu — — toimivaltaisille kansallisille viranomaisille jätettäväksi EMOTR:lle". Lisäksi asetuksen N:o 355/77 13 artiklassa säädetään, että hakemukset tuen saamiseksi rahastosta "on jätettävä kyseisen jäsenvaltion välityksellä ennen 1.5.". Sen lisäksi, että kyseessä ovat oikeudelliset säännökset, joilla ei ole mitään tekemistä nyt esillä olevan sitoumuksen kanssa, kyseiset säännökset eivät ole ristiriidassa sen seikan kanssa, että tukihakemuksen komissiolle esittävät toimivaltaiset kansalliset viranomaiset ja että näin ollen tämä hakemusten jättöajankohdan on ymmärrettävä olevan myös ajankohta, jolloin komissio vastaanottaa hakemukset.

78 Lisäksi, kuten komissio on paikkansapitävästi esittänyt, tuensaaja on viitannut nimenomaisesti tukihakemuksen "vastaanottoajankohtaan" pöytäkirjan liitteeseen 4 sisällytetyssä oma-aloitteisesti laatimassaan ilmoituksessa, jonka se esitti tarkastuksessa, jonka kohteena olivat väitetysti ennenaikojaan toteutetut työt. Näin ollen sillä seikalla, että riitautetut laskut on päivätty 23.–30.7.1987 ja että ne on esitetty välittömästi töiden päättymisen jälkeen, ei ole merkitystä, koska kantaja on nimenomaisesti myöntänyt mainitussa ilmoituksessa, että noita laskuja vastaavat työt oli toteutettu ennen 17.7.1987.

79 Näin ollen komissio on tulkinnut oikein selventäviä huomautuksia ja vuoden 1983 tiedonantoa katsoessaan, että merkityksellinen ajankohta töiden aloituksen osalta oli se, jolloin komissio vastaanotti tukihakemuksen, ja että näin ollen kantajan toteuttamat työt olivat ennenaikaisia.

80 Täten toisen kanneperusteen ensimmäinen osa on hylättävä.

2. Toisen kanneperusteen toinen osa

Asianosaisten lausumat

81 Kantaja väittää, että komissio on joka tapauksessa tulkinnut virheellisesti työasiakirjan 5.1 kohdan 5 alakohdan b alakohtaa, koska hyväksymättä jätetyissä laskuissa tarkoitetuissa alustavissa ja täydentävissä töissä ei ole kyse yhteisön lainsäädännössä tarkoitetuista sellaisista töistä, jotka on aloitettu ennen hakemuksen esittämistä.

82 Kantajan mukaan edellä mainitussa säännöksessä sallitaan koneiden ja rakennustarvikkeiden ennakollinen hankinta edellyttäen, että niitä ei kasata tai asenneta ennen tukihakemuksen esittämistä komissiolle. Näin ollen kyseisessä säännössä sallitaan tarvikkeiden hankinta sillä edellytyksellä, että niitä ei saateta käyttökuntoon, mikä pitää sisällään laitteistot ja koneet, jotka — huolimatta siitä, että ne on koottu — on liitettävä muihin asennuksiin, jotta ne toimisivat.

83 Nyt esillä olevassa asiassa päätöksen seitsemännestä yhdeksänteen perustelukappaleessa tarkoitetut kolme laskua koskivat kantajan mukaan alustavia ja täydentäviä töitä sekä täydentäviä laitteita, jotka liittyivät papujen ja herneiden jalostukseen tarkoitetun täyttö- ja pakkauslinjan asennukseen. Zacmi-nimisen yrityksen kuitin nro 482 mukaan kyseinen linja toimitettiin 31.7.1987. Koska kyseiset laitteet eivät voineet toimia itsenäisesti ennen mainitun tuotantolinjan toimittamista ja niiden liittämistä tuohon linjaan, työasiakirjan B.1 kohdan 5 alakohdan b alakohdan mukaan täydentäviä töitä on pidettävä sallittuina.

84 Kantajan mukaan pöytäkirjan liitteenä olevassa Padoinin 26.9.1994 antamassa ilmoituksessa vahvistetaan tämä näkemys, sillä siinä viitataan tarvikkeiden ja laitteiden "toimitukseen" ennen kuin komissio vastaanotti hakemuksen 17.7.1987, eikä niiden kokoamiseen, liittämiseen tai yhdistämiseen. Näin ollen ilmoituksesta ilmenee, että hankittuja tarvikkeita on käytetty yksinomaan täydentäviin töihin valmisteltaessa aluetta, joka oli tarkoitettu uudeksi täyttö- ja pakkauslinjaksi. Tällä ilmoituksella, johon komissio on perustanut riidanalaisen päätöksen, vahvistetaan epäilyksettä, että hankintojen liittäminen, asennus ja käyttöönotto ovat tapahtuneet 31.7.1987 jälkeen, samassa yhteydessä kun Zacmi-yhtymä on toimittanut tuotantolinjan.

85 Komissio väittää, että kantajan esittämä tulkinta työasiakirjasta ei ole perusteltu. Yhtäältä tämä tulkinta on selkeästi ristiriidassa työasiakirjan B.1 kohdan 5 alakohdan b alakohdan sanamuodon kanssa, jossa säädetään poikkeuksista,

jotka ovat hyväksyttävissä ainoastaan, mikäli hakija noudattaa tiettyjä edellytyksiä, kuten vaatimusta siitä, ettei "pystyttämistä" suoriteta. Komission mukaan kantaja on nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kuitenkin myöntänyt, että koneet oli jo pystytetty. Toisaalta kyseinen säännös on poikkeus ja näin ollen sitä on tulkittava suppeasti.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

86 Kantaja väittää, että komissio on tulkinnut virheellisesti työasiakirjan B.1 kohdan 5 alakohtaa, koska 28.10.1996 päivätyllä kirjeellä riitautetuissa kolmessa laskussa tarkoitetuissa töissä ei ole kyse sellaisista ennen tukihakemuksen esittämistä toteutetuista töistä, joita tarkoitetaan työasiakirjassa mainitussa poikkeussäännöksessä.

87 Aluksi on tarkastettava tuensaajan ennenaikaisesti toteuttamien töiden luonne ja niiden etenemisaste.

88 Berlettin 24.7.1987 päivätyn laskun nro 30 otsikosta käy ilmi, että se koskee "uuden herneiden pakkauslinjan asentamiseksi suoritettuja valmistelevia töitä". Lisäksi 5.11.1996 päivätyssä valaehtoisessa asiantuntijan lausunnossa täsmennetään, että nämä työt sisälsivät laatoituksen korjaamisen sekä ajan ja käytön kuluttamien viemäriputkistojen korjaamisen ja "ne suoritettiin jo olemassaolevan jalostuslinjan asentamiseksi mutta ne voivat joka tapauksessa myös palvella suunnitellun parannushankkeen toteuttamista."

89 Casearmeccanican 30.7.1987 päivätty lasku nro 260 koskee "uuden herneiden pakkauslinjan asennusta", "niiden kuljettimien rakentamista ja asennusta, jotka kuljettavat tyhjät tölkit asettimelta täyttölaitteelle" ja "sen linjan asennusta, joka

kuljettaa täydet tölkit sterilisoijaan". Lisäksi 5.11.1996 päivätyssä asiantuntijan lausunnossa todetaan, että työt kattoivat kuluneiden liukuhihna- tai kaapelikuljettimien uudelleen rakentamisen ruostumattomasta teräksestä linjan vuosittaisen seisokin yhteydessä ja että "olemassa olevaa linjaa varten tällä tavoin muutetut liukuhihnat on sittemmin asennettu uuteen linjaan, jonka kanssa ne olivat yhteensopivia ilman, että sen asennuksia muutettiin".

90 Izotecan 23.7.1987 päivätty lasku nro 136 koskee "uuteen herneiden pakkauslinjaan tulevien laitteiden korokkeiden suojakoteloiden rakentamista ja paikalleenasennusta" ja "herneiden siirtoon käytettävän Arkhimedeen ruuvin asennusta". Tältä osin 5.11.1996 päivätyssä asiantuntijan lausunnossa mainitaan, että työt ovat kattaneet koneiden ja suojakoteloiden kuluneiden kulkuteiden uusimisen rakentamalla ne uudestaan ruostumattomasta teräksestä ja että näitä koteloita, "joita käytettiin olemassaolevassa linjassa, on sittemmin käytetty uuden linjan asennuksessa".

91 Edellä kuvatuista laskujen sisällöistä ja asiantuntijan lausunnosta seuraa, että töihin on hyvinkin sisältynyt — kuten kantaja on myöntänyt — paikan päällä tehtyjä asennus- ja pystyttämistöitä.

92 Tämä johtopäätelmä vahvistetaan pöytäkirjan liitteenä olevassa 26.9.1994 päivätyssä ilmoituksessa, jossa täsmennetään nimenomaisesti, että "joukko täydentäviä töitä on toteutettu", että "ylimääräisiä laitteita on hankittu ja ne on asennettu" ja että "eräät näistä on rakennettu etukäteen laitoksella, jotta ne olisivat soveliaita asennettavaksi nopeasti Zacmi-ryhmittymän toimituksen jälkeen (esimerkiksi: osa kaapelikuljettimesta, osa putkistoa, liukuhihnojen suojakoteloita ja niiden osia jne.)". Kyseisessä ilmoituksessa mainitut työt ja tarvikkeet ovat samoja kuin kyseessä olevissa laskuissa ja asiantuntijan lausunnossa tarkoitetut. Näin ollen kantajan väitettä, jonka mukaan ilmoituksen sanamuoto osoittaa, että kyseiset laskut koskevat ainoastaan tarvikkeiden ja laitteistojen "toimitusta" ennen 17.7.1987 eikä näiden tarvikkeiden ja laitteistojen kokoamista tai niiden liittämistä muihin laitteisiin, ei voida hyväksyä.

93 Edellä esitetyssä asiantuntijan lausunnossa olevista maininnoista ilmenee niin ikään, että Casearmeccanican laskussa nro 260 ja Izotecan laskussa nro 136 tarkoitetuilla tarvikkeilla ja töillä on ollut toiminnallista merkitystä olemassa olevalle linjalle ja että Berlettin laskussa nro 30 tarkoitetuista töistä on ollut hyötyä myös olemassa olevalle linjalle ennen Zacmi-ryhmittymän toimitusta. Näin ollen on todettava — vastoin kantajan esittämää näkemystä —, että nämä täydentävät laitteistot on saatettu käyttökuntoon ennen Zacmin pakkauslinjan toimittamista ja kasaamista 31.7.1987.

94 Näin ollen kantajan väitteet eivät pidä paikkaansa tosiseikkojen osalta.

95 Joka tapauksessa on muistettava, että työasiakirjan B.1 kohdan 5 alakohdan b alakohdassa mainitussa poikkeuksessa oikeutetaan rakennustarvikkeiden osto sillä edellytyksellä, että "rakennustarvikkeiden pystyttäminen ja asennus sekä paikan päällä tehtävät työt eivät tapahdu ennen tukihakemuksen esittämistä". Näin tällä säännöksellä oikeutetaan hankkimaan tarvikkeita sillä edellytyksellä, että niihin ei kohdistu paikan päällä tehtäviä töitä eikä niitä pystytetä, eikä tässä yhteydessä suoriteta erottelua ostettujen tarvikkeiden tai toteutettujen töiden mahdollisen toissijaisen luonteen perusteella tai sen mukaan, onko mainitut tarvikkeet toimiakseen liitettävä muihin laitteistoihin vai ei.

96 Koska kaikkia poikkeuksia on tulkittava suppeasti, kantajan esittämää tulkintaa ei näin ollen voida missään tapauksessa hyväksyä.

97 Näin ollen komissio on tulkinnut oikein työasiakirjan B.1 kohdan 5 alakohtaa katsoessaan, että kantajan toteuttamat työt eivät täyttäneet kyseisessä säännöksessä asetettuja edellytyksiä. Niinpä toisen kanneperusteen toinen osa on hylättävä.

98 Edellä esitetyillä perusteilla kantajan esittämä toinen kanneperuste on hylättävä kokonaisuudessaan.

Kolmas kanneperuste, joka perustuu riidanalaisen päätöksen 10 ja 11 perustelukappaleessa tarkoitettujen tosiseikkojen virheelliseen arviointiin

99 Kantaja väittää, että sekä riidanalaisen päätöksen 10 perustelukappaleessa tarkoitettuja tosiseikkoja, joiden mukaan tietyt laskut siitä huolimatta, että ne on kirjattu Alsenon laitoksesta aiheutuneiksi eivät tosiasiasiassa koskeneet kyseistä keskusta, että saman päätöksen 11 perustelukappaleessa tarkoitettuja tosiseikkoja, joiden mukaan sellaisia maasta saatavien perustuotteiden keräämiseen tarkoitettuja laitteita, joista ei ollut mainintaa komission hyväksymässä hankkeessa, on hankittu, on arvioitu virheellisesti.

1. Kolmannen kanneperusteen ensimmäinen osa, joka perustuu riidanalaisen päätöksen 10 perustelukappaleessa oleviin virheellisyyksiin

100 Kantaja väittää, että komission riidanalaisen päätöksen 10 perustelukappaleessa esittämä peruste ei ole todellisen tilanteen mukainen, koska Alsenon laitoksesta aiheutuneet yhdeksän riidanalaista laskua eivät koskeneet "ainoastaan" muita laitoksia, kuten vastaaja virheellisesti väittää, vaan ne koskivat myös Alsenon keskusta.

101 Kuten edellä 50–56 kohdassa on katsottu, riidanalaisen päätöksen 10 perustelukappaleen perustelut ovat puutteelliset. Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ei ole tarpeen ottaa kantaa siihen, onko komissio arvioinut virheellisesti kyseisessä perustelukappaleessa tarkoitettuja tosiseikkoja.

2. Kolmannen kanneperusteen toinen osa, joka perustuu riidanalaisen päätöksen 11 perustelukappaleessa oleviin virheellisyyksiin

Asianosaisten lausumat

102 Kantaja väittää, että riidanalaisen päätöksen 11 perustelukappaleessa esitettyyn perusteeseen, jonka mukaan se olisi hankkinut sellaisia maasta saatavien perustuotteiden keräämiseen tarkoitettuja laitteita, joista ei ollut mainintaa myöntämispäätöksessä, ei voida vedota sitä vastaan, sillä kyseistä väitettä ei esitetty pöytäkirjassa. Komissio on tuonut kyseisen väitteen esiin ainoastaan hallinnollisen menettelyn aloittamista koskevassa 22.5.1995 päivätyssä kirjeessä.

103 Kantaja väittää, että mainittu peruste perustuu joka tapauksessa tosiseikkojen virheelliseen arviointiin, koska niiden kahden silpimiskoneen hankinta, joihin komissio oletettavasti viittaa, kuuluu Italian hallitukselle esitettyyn hankkeeseen, jolla pyrittiin saamaan kansallista tukea vastaava osa, eikä kyseiselle toimielimelle esitettyyn hankkeeseen. Näin ollen komissio ei ole kantajan mukaan maksanut mitään tukea näiden koneiden hankintaan eikä se näin ollen voi pätevästi vaatia tuen palauttamista siten, että myönnettyä tukea vähennetään.

104 Kantaja väittää myös, että maksettu tuki vastasi joka tapauksessa 24,9:ää prosenttia niistä kokonaiskustannuksista, joita tuensaajalle aiheutui komission hyväksymässä hankkeessa (3 280 387 000 ITL). Näin ollen asetuksessa N:o 355/77 asetettua 25 prosentin määrää on täysin noudatettu.

105 Komissio esittää, että kantajan näkemys, jonka mukaan sitä vastaan ei voitaisi vedota 11 perustelukappaleessa esitettyyn perusteeseen, on vailla merkitystä arvioitaessa riidanalaisen päätöksen lainmukaisuutta, koska kyseinen sääntöjenvastaisuus on asianmukaisesti tuotu esiin hallinnollisen menettelyn aloittamista koskevassa 22.5.1995 päivätyssä kirjeessä.

106 Komissio väittää lisäksi, että kantajan asiakysymykseen kohdistuvat väitteet ovat perusteettomia. Komission mukaan mainittujen kahden koneen jälkikäteinen lisääminen hankkeeseen — huolimatta siitä, että ne eivät kuuluneet komission alun perin hyväksymään hankkeeseen — on johtanut sitä harhaan, saamalla sen maksamaan tuensaajalle määrän, joka ylitti sen 25 prosentin ylärajan tukikelpoisista kuluista, joka rahastosta voidaan myöntää, eli rahoituksen, joka vastaa noin 26:ta prosenttia investoinnista. Mikäli tuensaaja olisi kiinnittänyt komission huomion kyseiseen seikkaan, vastaaja olisi voinut muuttaa tuen määrää ja alentaa sen myöntämispäätöksessä määrättyjen rajojen mukaiseksi.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

107 Sen kysymyksen osalta, saattoiko komissio esittää riidanalaisessa päätöksessä sen 11 perustelukappaleessa tarkoitetun väitteen, on muistettava, että puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen missä tahansa menettelyssä, jota käydään tiettyä henkilöä vastaan ja joka voi päättyä tälle vastaiseen päätökseen, on yhteisön oikeuden perustavanlaatuinen periaate, jota on noudatettava, vaikka tästä menettelystä ei olisi annettu mitään määräyksiä. Tämä periaate edellyttää, että henkilöt, joille päätös on osoitettu ja joiden etuihin se merkittävästi vaikuttaa, voivat tehokkaasti ilmaista kantansa (asia C-32/95, komissio v. Lisrestal ym., tuomio 24.10.1996, Kok. 1996, s. I-5373, 21 kohta).

108 Nyt esillä olevassa asiassa oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee, että ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä kantajaa on säännönmukaisesti kuultu

riidanalaisen päätöksen 11 perustelukappaleessa tarkoitetusta perusteesta. Itse asiassa tuen peruuttamismenettelyn aloittamista koskevassa 22.5.1995 päivätyssä kirjeessään komissio on ilmoittanut kantajalle, että "asian yhteydessä on hankittu sellaisia maasta saatavien perustuotteiden keräämiseen tarkoitettuja laitteita, joista ei ollut alun perin kyse, ja että näitä hankintoja varten ei ole haettu asetuksen N:o 355/77 5 ja 6 artiklassa säädettyä poikkeusta", sekä moittinut kantajaa tästä seikasta ilmoittamalla sille maataloustuotteiden jalostamisen ja kaupan pitämisen edellytysten parantamiseksi EMOTR:n tukiosastosta myönnettäviä taloudellisia tukia koskevien päätösten yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä 11 päivänä heinäkuuta 1978 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1685/78 6 artiklan mukaisesti, että kantajaa kehotettiin esittämään huomautuksensa. Oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee myös, että kantaja on tämän jälkeen esittänyt kirjallisia huomautuksia, jotka on päivätty 3.8.1995, 22.9.1995, 27.2.1996 ja 11.11.1996, sekä suullisia huomautuksia 19.1.11996 ja 22.10.1996 komission puheena olevassa kirjeessä esittämistä perusteista.

109 Näin ollen, koska kyseisessä 22.5.1995 päivätyssä toimessa mainittiin komission kantajaa vastaan esittämät perusteet ja koska kantaja on esittänyt huomautuksiaan useaan otteeseen, on todettava, että kantajalla on ollut hallinnollisesta menettelystä lähtien kaikki mahdollisuudet ilmaista tehokkaasti kantansa komission kyseisessä perusteessa esiin tuomien tosiseikkojen totuudenmukaisuudesta ja merkityksellisyydestä. Niinpä menettelyn aloittamista koskevassa kirjeessä on asianmukaisesti ilmaistu riidanalaisen päätöksen 11 perustelukappaleessa tarkoitettu peruste.

110 Kyseisessä perustelukappaleessa tarkoitettujen tosiseikkojen osalta asiakirja-aineistosta ilmenee, että puheena oleva peruste koskee kahden sellaisen silpimiskoneen hankintaa, joista ei ollut mainintaa komission alun perin hyväksymässä hankkeessa ja jotka on sittemmin lisätty tuohon hankkeeseen. Tältä osin kantaja väittää, että komissio on virheellisesti katsonut, että tämän hankinnan ilmoittamatta jättämisen vuoksi yhteisön tuen määrä on laskettu väärin ja se on ylittänyt 25 prosentin ylärajan, joka rahastosta voidaan myöntää, ja että tämän seurauksena kyseinen tosiseikka muodostaa sääntöjenvastaisuuden, jonka johdosta tukea on vähennettävä.

111 Asetuksen N:o 355/77 17 artiklan 2 kohdan c alakohdassa säädetään, että "kussakin hankkeessa rahastosta myönnettävän tuen määrä on enintään 25 prosenttia toteutetusta investoinnista".

112 Kantajan tukihakemuksen liitteestä B ilmenee, että komissiolle esitetyssä ja sen hyväksymässä kokonaismäärältään 3 280 387 000 ITL:n suuruisessa alkuperäisessä hankkeessa, jota varten tuki myönnettiin, ei ollut mainintaa mistään herneiden silpimiskoneiden hankinnoista. Myöntämispäätöksen 1 artiklasta ilmenee myös, että komissio on myöntänyt tuensaajalle enimmäismäärältään 819 321 930 ITL:n (25 prosenttia) suuruisen yhteisön taloudellisen tuen kokonaismäärältään 3 280 387 000 ITL:n suuruiseen investointiin ja että se on nimenomaisesti todennut myöntämispäätöksen liitteessä olevassa A.3 kohdassa, että "siinä tilanteessa, että hanketta toteutettaessa alun perin hyväksytyt menot vähenevät, tuen määrää vähennetään vastaavasti".

113 Kantajan allekirjoittamasta lomakkeesta "malli nro 4", joka koskee hankkeesta todellisuudessa syntyneiden kustannusten yksityiskohtia ja joka on liitetty 9.2.1991 päivättyyn töiden valmistumistodistukseen ja kantajan 3.8.1995 päivättyihin huomautuksiin, ilmenee, että kantaja on hankkinut helmikuussa 1989 kaksi herneiden silpimiskonetta hintaan 641 341 800 ITL. Lomakkeessa esitetään hankkeen kokonaiskustannusten määräksi 3 880 600 443 ITL.

114 Näistä asiakirjoista ilmenee, että kahden herneiden silpimiskoneen hintaa ei ollut sisällytetty siihen hankkeeseen, joka esitettiin komissiolle ja jonka se hyväksyi joulukuussa 1988. Tämän seurauksena — riippumatta siitä seikasta, että näiden hankintojen arvo on jälkikäteen lisätty hankkeeseen, jonka Italian viranomaiset ovat väitetysti hyväksyneet kansallisen tuen yhteydessä — kyseistä menoa ei ole "alun perin hyväksytty" komission hyväksymässä hankkeessa.

115 Niinpä, kuten komissio paikkansapitävästi toteaa, kantajan tosiasiallisesti toteuttamien investointien kokonaismäärä yhteisön tuen kannalta arvioituna ei ollut 3 880 600 443 ITL (syntyneiden kustannusten kokonaismäärä) vaan 3 167 258 643 ITL, kun vähennetään niiden kahden koneen aiheuttamat menot, joita ei ollut hyväksytty (eli 641 341 800 ITL). Näin ollen, koska maksettu tuki (819 321 930 ITL) on laskettu 3 280 387 000 ITL:n perusteella eikä sitä alhaisemman 3 167 258 643 ITL:n perusteella, yhteisön rahoituksen osuus on ollut 26 prosenttia hankkeen hyväksytyistä kustannuksista ja näin ollen kantaja on saanut tukea, jonka määrä on suurempi kuin 25 prosentin yläraja tukikelpoisista kustannuksista, joka rahastosta voidaan myöntää.

116 Tätä arviointia ei voida saattaa kyseenalaiseksi kantajan väitteellä, joka perustuu siihen, että komissio ei ole maksanut mitään tukea näiden koneiden hankintaan ja että näin ollen se ei voi perustellusti esittää kantajaa vastaan kyseistä väitettä.

117 Oikeudenkäyntiasiakirjoista ei ilmene, että tuensaaja olisi ilmoittanut komissiolle näiden kahden laitteen hankinnasta ja tämän hankinnan sisällyttämisestä hankkeeseen, mikä on vastoin hankkeeseen tehtäviin muutoksiin sovellettavaa edeltävää ilmoitusta koskevaa velvollisuutta, jonka alainen kantaja tuen myöntämistä koskevan kirjeen nojalla oli. Näin ollen, koska tämän hankkeeseen tehdyn muutoksen ilmoittamatta jättäminen on johtanut komissiota harhaan yhteisön tukea myönnettäessä ja aiheuttanut yhteisön lainsäädännössä tarkoitetun 25 prosentin ylärajan ylittymisen, kantaja ei voi perustellusti väittää, että kyseinen sääntöjenvastaisuus ei koske komissiota.

118 Täten komissio ei ole toiminut virheellisesti, kun se on katsonut, että kyseisen kustannuksen sisällyttäminen hyväksyttyyn hankkeeseen muodosti sellaisen seikan, jonka johdosta tukea voitiin vähentää kyseistä summaa vastaavalla määrällä.

119 Tämän seurauksena kolmannen kanneperusteen toinen osa, joka perustuu riidanalaisen päätöksen 11 perustelukappaleessa tarkoitettujen tosiseikkojen virheelliseen arviointiin, on hylättävä.

Neljäs kanneperuste, joka perustuu suhteellisuusperiaatteen loukkaamiseen

Asianosaisten lausumat

120 Kantaja väittää, että riidanalaisella päätöksellä loukataan selvästi suhteellisuusperiaatetta kahdesta syystä.

121 Ensinnäkin riidanalainen päätös on suhteeton verrattuna väitettyjen sääntöjenvastaisuuksien vakavuuteen ja vähäisyyteen. Komission esittämät perusteet koskevat — arvioitiinpa asiaa miten vain — kolmea riidanalaisen päätöksen seitsemännessä perustelukappaleessa tarkoitettua laskua ja päätöksen 10 perustelukappaleessa tarkoitettuja laskuja ja näiden laskujen yhteismäärä on ainoastaan 31 043 085 ITL, mikä vastaa 0,9:ää prosenttia hyväksytystä investoinnista. Komissio on kuitenkin vähentänyt tukea 623 193 529 ITL, eli yli kaksi kolmasosaa myönnetystä määrästä ja yli kaksikymmentä kertaa väitettyjen sääntöjenvastaisuuksien määrän, millä selkeästi loukataan suhteellisuusperiaatetta.

122 Toiseksi kantaja väittää, että komissio ei ole huomioinut sitä seikkaa, että sääntöjenvastaisuudet on toteuttanut muu kuin riidanalaisessa päätöksessä tarkoitettu yhtiö, minkä vuoksi toimenpide kohdistuu kyseessä olevien tosiseikkojen kannalta ulkopuoliseen henkilöön. Tästä syystä komission olisi kantajan mukaan tullut ottaa huomioon se, että riidanalainen päätös ei itsessään ole yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännössä vakiintuneiden ilmaisujen mukaisesti tehokas eikä vaikutuksiltaan ehkäisevä, koska se on selvästi suhteeton riidanalaisen päätöksen adressaattina olevaan yhtiöön nähden.

123 Komissio kiistää esillä olevan kanneperusteen täysin perusteettomana.

124 Ensinnäkin kantajan väite, jonka mukaan tuen vähentäminen ei ole suhteessa väitettyihin sääntöjenvastaisuuksiin, on perusteeton sen vuoksi, että komissio on nimenomaisesti ottanut huomioon sääntöjenvastaisuuksien vähäisen vakavuuden päättäessään vähentää tukea sen peruuttamisen sijasta ja osoittanut näin pyrkimyksensä olla rankaisematta kantajaa liiallisesti.

125 Komissio väittää erityisesti riidanalaisen päätöksen seitsemännestä yhdeksänteen perustelukappaleessa tarkoitettujen laskujen osalta, että kuten sen 28.10.1996 päivätystä kirjeestä ilmenee, komissio on käyttänyt tuen vähentämisessä kantajan kannalta edullisinta laskentamenetelmää. Niinpä sen sijaan, että se olisi vähentänyt, kuten normaalisti, koko niiden investointien määrän, jotka oli tukihakemuslomakkeessa mainittu saman otsikon alla kuin todettu sääntöjenvastaisuus — tässä tapauksessa otsikko B.6.4.1 —, komissio on vähentänyt ainoastaan niiden laitteistojen määrän, jotka on mainittu otsikon B.6.4.1 alaotsikon "sellaisenaan pakattavien vihannesten osasto" alla, mikä oli kantajan kannalta edullisempaa. Lisäksi kyseisessä menetelmässä otetaan asianmukaisesti huomioon rikkomuksen vakavuuden ja päätetyn vähentämisen välinen suhde. Väitettyjen sääntöjenvastaisuuksien suuruuden ja investointien kokonaismäärän välinen ero johtuu yksinkertaisesti siitä, että riitautettuja sääntöjenvastaisia töitä oli mahdotonta teettää alihankintoina erikseen siitä investointikokonaisuudesta, johon ne kuuluivat.

126 Toiseksi komissio muistuttaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo todennut, että tuensaajan oikeudet ja velvoitteet ovat siirtyneet kantajalle Conserve-konsernin hankittua Massalombardan ja tämän myöhemmän sulautumisen johdosta (asia Conserve Italia I, 107 kohta). Näin ollen riidanalainen päätös ei ole kantajaan nähden suhteeton.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

127 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan suhteellisuusperiaate, joka on vahvistettu EY 5 artiklan kolmannessa kohdassa, edellyttää, että yhteisön toimielinten

säädöksillä, päätöksillä ja muilla toimenpiteillä ei saa ylittää niitä rajoja, jotka johtuvat siitä, mikä on tarpeellista tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi ja tähän soveltuvaa (asia 15/83, Denkavit Nederland, tuomio 17.5.1984, Kok. 1984, s. 2171, 25 kohta; asia T-260/94, Air Inter v. komissio, tuomio 19.6.1997, Kok. 1997, s. II-997, 144 kohta; asia Conserve Italia I, 101 kohta ja asia Conserve Italia II, 83 kohta).

128 Kantaja väittää, että riidanalainen päätös on suhteeton verrattuna väitettyjen sääntöjenvastaisuuksien vakavuuteen ja vähäiseen määrään, kun otetaan huomioon, että mainitut sääntöjenvastaisuudet vastaavat 0,9:ää prosenttia hyväksytystä hankkeesta ja että komissio on vähentänyt tukea 623 193 529 ITL eli yli kaksi kolmasosaa myönnetystä yhteisön tuen määrästä.

129 Aluksi on huomattava, että asetuksen N:o 4253/88 24 artiklassa, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 2082/93, oikeutetaan komissio vähentämään tuensaajalle myönnettyä yhteisön tukea, kun toiminnan tai toimenpiteen toteuttaminen ei ilmeisesti oikeuta kuin osaan myönnetystä taloudellisesta tuesta, mikäli tapausta koskeva asianmukainen tutkimus paljastaa sääntöjenvastaisuuksia tai sellaisen huomattavan muutoksen, joka vaikuttaa toiminnan laatuun tai niihin olosuhteisiin, joissa se pannaan täytäntöön.

130 Niinpä komission suorittama vähennyslaskelma on tutkittava sen selvittämiseksi, onko se ylittänyt sitä, mikä on asianmukaista ja tarpeellista asetuksen N:o 4253/88 24 artiklassa tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi.

131 Tuen vähentämisen laskemista koskevasta 28.10.1996 päivätyn kirjeen liitteestä 1 ilmenee, että komissio on ensin laskenut todettujen sääntöjenvastaisuuksien määrät, jotka se on sitten vähentänyt tuensaajalle todellisuudessa aiheutuneiden kustannusten kokonaismäärästä, ja saanut näin hankkeen tukikelpoisten kustannusten kokonaismäärän. Näiden lukujen perusteella komissio on tämän jälkeen

määrittänyt sen tuen määrän, joka kantajalle kuuluisi, ja sen määrän, joka myönnetystä tuesta on perittävä takaisin. Näin ollen kohdassa, jonka nimenä on "tukikelpoisten kustannusten määrä", komissio on esittänyt, että 3 880 600 443 ITL:n suuruista määrää (joka vastaa tuensaajan kokonaiskustannuksia) on vähennetty todettujen sääntöjenvastaisuuksien määrällä (2 443 105 039 ITL päätöksen 7.–9. perustelukappaleessa tarkoitetun perusteen osalta, 11 640 000 ITL 10. perustelukappaleessa tarkoitetun perusteen osalta ja 641 341 800 ITL 11. perustelukappaleessa tarkoitetun perusteen osalta) ja näin on saatu 784 513 604 ITL:n suuruinen tukikelpoisten kustannusten kokonaismäärä. Täten yhteisön tuki, joka on 25 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, vastaa 196 128 401 ITL ja takaisin perittävä määrä on 623 193 529 ITL (819 321 930 ITL — 196 128 401 ITL).

132 Riidanalaisen päätöksen 10 perustelukappaleessa tarkoitetun perusteen osalta, joka koskee laskuja, jotka on virheellisesti kirjattu Alsenon laitoksesta aiheutuneiksi, komissio on vähentänyt laskujen niitä määriä vastaavat osat, jotka sen mukaan ovat sääntöjenvastaisia. Kuten edellä 50–56 kohdassa on katsottu, kyseisen perusteen perustelut ovat puutteelliset eikä sillä tässä tilanteessa voida oikeuttaa mitään tuen vähentämistä. Näin ollen tältä osin suoritettu vähentäminen on kumottava.

133 Riidanalaisen päätöksen 11 perustelukappaleessa tarkoitetun väitteen osalta komissio on katsonut, että 641 341 800 ITL:n määrä vastaa FMC:n laskua nro 159, joka koskee kahden herneiden silpimiskoneen hankintaa, ja vähentänyt kyseisen määrän tukikelpoisten kustannusten kokonaismäärästä. Kuten edellä on todettu, kyseistä menoa ei voida ottaa huomioon laskettaessa aiheutuneita kustannuksia tai yhteisön tukea. Näin ollen myöntämispäätöksen liitteessä olevan A.3 kohdan mukaisesti kyseisen menon vähennys on määrältään oikea.

134 Näin ollen tuen vähentäminen 641 341 800 ITL:lla on perusteltua.

135 Mitä tulee riidanalaisen päätöksen seitsemännestä yhdeksänteen perustelukappaleessa tarkoitettuun perusteeseen joka koskee kolmea laskua, jotka osoittavat töiden ennenaikaista aloittamista komissio on omaksunut täysin erilaisen vähennysten laskentatavan kuin muiden perusteiden yhteydessä. Tässä laskentatavassa ei vähennetty ennen 17.7.1987 aloitettuja valmistelevia töitä vastaavaa määrää vaan määrä, joka vastasi kaikkia niitä tämän ajankohdan jälkeen aloitettuja asennuksia, joihin mainitut valmistelevat työt kuuluivat osana. Täten komissio ilmoitti 28.10.1996 päivätyn kirjeen liitteessä 1 ensinnäkin, että kolme laskua, joiden määrä on 26 725 000 ITL, osoittavat, että "sellaisenaan pakattavien vihannesten osastoon" kuuluvaan uuteen tuotantolinjaan on tehty asennuksia ennenaikaisesti. Komissio selvitti sitten, että vähennys lasketaan sellaisen aineellisten investointien kokonaisuuden perusteella, joka sen mukaan muodosti "homogeenisen joukon". Tukihakemuksessa ja tuensaajan esittämissä maksupyynnöissä mainitun luokituksen perusteella komissio on katsonut, että ennenaikojaan toteutetut työt olivat osa sitä töiden kokonaisuutta, joka kuului "sellaisenaan pakattavien vihannesten osasto" -nimisen alaotsikon alle, ja tämän seurauksena se katsoi, että kaikkia tähän alaotsikkoon kuuluvia investointeja on pidettävä ennenaikojaan toteutettuina töinä. Niinpä komissio on vähentänyt näiden investointien kokonaismäärän 2 443 105 039 ITL sen sijaan, että se olisi vähentänyt niiden laskujen määrän, jotka koskivat ennen 17.7.1987 aloitettuja töitä, eli ainoastaan 26 725 000 ITL.

136 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että tämä menettelytapa on selkeästi suhteellisuusperiaatteen vastainen. On huomattava, että vastoin komission näkemystä, kyseisessä laskentamenetelmässä ei oteta asianmukaisesti huomioon rikkomuksen, johon kantaja on syyllistynyt, vakavuuden ja määrän sekä toteutetun vähennyksen välistä suhdetta.

137 Ensinnäkin moitittujen toimintojen vakavuuden osalta on huomattava, että peruste kohdistuu ainoastaan kolmeen laskuun, jotka on päivätty sen ajankohdan jälkeen, jolloin komissio vastaanotti tukihakemuksen ja jotka koskevat valmistelevia töitä, jotka on toteutettu ainoastaan joitakin päiviä ennen kyseistä ajankohtaa. Lisäksi kantaja ei ole toiminut asiassa sellaisella tavalla, jota voidaan pitää petollisena. Tämän suhteen on muistettava, että kantaja teki paikan päällä

syyskuussa 1994 suoritetun tarkastuksen yhteydessä vapaaehtoisesti ja omaaloitteisesti ilmoituksen, jossa yksilöitiin luettelo sääntöjenvastaisista laskuista, jotka osoittavat, että töitä on aloitettu ennenaikojaan, ja juuri tämän ilmoituksen perusteella komissio esitti tämän perusteen.

138 Toiseksi kyseisen sääntöjenvastaisuuden määrän osalta todetaan, että seitsemännestä yhdeksänteen perustelukappaleessa tarkoitettujen kolmen laskun kokonaismäärä on 26 725 000 ITL. Niinpä, koska niiden kantajan toteuttamien investointien kokonaismäärä, jotka kuuluivat "sellaisenaan pakattavien vihannesten osastoon", on 2 443 105 039 ITL, riidanalaisen päätöksen seitsemännestä yhdeksänteen perustelukappaleessa riitautettujen laskujen määrä on ainoastaan 1,09 prosenttia kyseisestä kokonaismäärästä. Näin ollen riitautettujen laskujen määrän ja suoritetun vähennyksen välinen ero on siinä määrin merkittävä, että vähennys vaikuttaa ilmeisen suhteettomalta.

139 Mitkään komissio esittämistä väitteistä eivät ole sellaisia, että niillä voitaisiin perustella suoritettua vähennystä.

140 Ensinnäkin komission väitteen — jonka mukaan tämän menetelmän käyttäminen perustuu siihen, että riitautettuja sääntöjenvastaisia töitä oli mahdotonta teettää alihankintoina erikseen siitä investointikokonaisuudesta, johon ne kuuluivat — tueksi ei ole esitetty mitään todisteita.

141 Asiantuntijan lausunnosta, joka on päivätty 5.11.1996, sekä pöytäkirjaan liitetystä kantajan ilmoituksesta, joita on selvitetty edellä 88–93 kohdassa, selviää, että riitautetuissa kolmessa laskussa tarkoitetut työt sisälsivät ainoastaan alueella suoritettuja valmistelevia ja täydentäviä putkisto- ja viemäröintitöitä sekä kaapelikuljettimien, suojakoteloiden ja putkien uusimisia, jotka on toteutettu olemassaolevalla linjalla ennen kyseessä olevaa konsernin toimitusta ja jotka ovat näin hyödyttäneet uutta linjaa. Täten ei voida pätevästi väittää, että kyseiset työt muodostavat niin erottamattoman ja olennaisen osan uutta linjaa, ettei niitä olisi voitu teettää alihankintoina erillään tästä asennuskokonaisuudesta ja näin yksilöidä. Lisäksi sikäli kuin komissio on perustanut esillä olevan perusteen

kantajan oma-aloitteisesti tekemän ilmoituksen sisältöön — ja jopa sisällyttänyt tämän riidanalaiseen päätökseen (kahdeksas perustelukappale) — se ei voi tämän jälkeen jättää huomiotta niitä osia ilmoituksesta, jotka koskevat kyseisten töiden puhtaasti täydentävää ja toissijaista luonnetta, perustaen väitteensä ainoastaan niihin seikkoihin, jotka koskevat töiden ennenaikaista aloittamista ja mainittuja laskuja.

142 Toiseksi komissio on istunnossa vastauksena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin todennut, että tähän menetelmään on päädytty johtuen kyseessä olevien sääntöjenvastaisuuksien luonteesta, eli töiden ennenaikaisesta aloittamisesta. Komission mukaan selventävien huomautusten 5.3 kohdassa ja työasiakirjan B.1 kohdan 5 alakohdassa säädetään, että mitkään hankkeet, jotka on aloitettu ennen kuin komissio on vastaanottanut hakemuksen, eivät voi saada tukea. Nyt esillä olevassa asiassa komissio on erottanut muusta kokonaisuudesta sen homogeenisen joukon, jonka osa riitautetut laskut ovat, jotta kantajaa ei rangaistaisi kohtuuttomasti peruuttamalla tuki kokonaisuudessaan.

143 Myöskään tätä väitettä ei voida hyväksyä.

144 Aluksi on todettava, että järjestelmä, jonka mukaan tukea saavia töitä ei saa aloittaa ennen kuin komissio vastaanottaa tukihakemuksen, on luonteeltaan perustavanlaatuinen, ja sen loogisena tarkoituksena on mahdollistaa se, että kansalliset viranomaiset voivat tarkistaa, että kyseinen hakemus on laaditun säännöstön tarkoitusten mukainen, erityisesti siltä osin kuin kysymys on siitä, ettei hakija ole jo suorittanut niitä töitä, joita varten rahoitusta haetaan (asia Conserve Italia II, 87 kohta).

145 Olisi kuitenkin toivottavaa, että tällaiseen järjestelmään sisältyy asianmukainen menetelmä, jolla velvoitetaan komissio tai kyseessä oleva jäsenvaltio ilmoittamaan hakijalle kohtuullisessa ajassa ajankohta, jolloin komissio on vastaanottanut hakemuksen. On muistettava, että tukihankkeen esittämisestä komissiolle vastaavat kansalliset viranomaiset, ja koska siitä hetkestä, jolloin komissio

vastaanottaa hankkeen, saattaa kulua määrittämätön aika siihen, kun se ilmoittaa tuosta vastaanottamisesta hakijalle, hakija ei näin ollen tiedä, milloin komissio vastaanottaa hakemuksen. Tällainen tilanne saattaa asettaa hakijan epämukavaan asemaan. Yhtäältä, mikäli hakija päättää aloittaa työt ennen kyseistä ilmoitusta, se ottaa riskin siitä, että sille myönnetty tuki peruutetaan töiden ennenaikaisen aloittamisen vuoksi, mikäli sille ilmoitettava vastaanottohetki on töiden aloitushetkeä myöhäisempi. Toisaalta, mikäli hakija päättää odottaa kyseistä ilmoitusta ryhtymättä suunniteltuihin töihin ja vastaanotosta kuluu liian pitkä aika sen ilmoittamiseen hakijalle, tälle voi aiheutua vaikeuksia sekä sitoumuksista, joita se on solminut tavarantoimittajien kanssa, että hankkeen toteutuksessa.

146 Näin ollen, koska EMOTR:lla luodussa järjestelmässä sallitaan hakijan aloittavan työt sen jälkeen, kun komissio on vastaanottanut tukihakemuksen, ja ennen tuen myöntämistä, mutta sillä ei taata, että hakijalle ilmoitetaan kohtuullisessa ajassa kyseisestä vastaanottamisesta, on katsottava, että se seikka, että työt aloitetaan joitakin päiviä ennen kuin komissio vastaanottaa mainitun hakemuksen — ilman, että hakija on toiminut vilpillisessä mielessä ja kansallisten viranomaisten tarkistettua, että hakemus on säännöstön tarkoitusten mukainen —, ei voi automaattisesti aiheuttaa tuen peruuttamista tai sen vähentämistä, vaan komission on harkittava huolellisesti näitä olosuhteita päätettäessä tämän mahdollisuuden käytöstä.

147 Täten, koska nyt esillä olevassa asiassa kantaja ei ole toiminut mitenkään vilpillisessä mielessä ja Italian viranomaiset ovat suorittaneet asianmukaiset tarkistukset, komissio ei voi ainoastaan hankkeeseen liittyvien valmistelevien töiden ennenaikaisen aloittamisen vuoksi vedota automaattisesti edellä mainittuun peruuttamismahdollisuuteen kantajaa vastaan.

148 Toisaalta on todettava, että joka tapauksessa tilanteessa, jossa komissio on sillä olevan harkintavallan nojalla päättänyt riidanalaisessa päätöksessä vähentää tukea eikä peruuttaa sitä, se ei voi nyt vedota selventävien huomautusten 5.3 kohdassa ja työasiakirjan B.1 kohdan 5 alakohdassa tarkoitettuun peruuttamis-

mahdollisuuteen perustellakseen riidanalaista päätöstä. Sillä seikalla, että asetuksella N:o 4253/88 sallitaan komission tietyissä olosuhteissa peruuttaa tuki, ei oikeuteta sitä vähentämisen soveltamisesta päättäessään suorittamaan kyseistä vähennystä ottamatta huomioon suhteellisuusperiaatteen asettamia vaatimuksia.

149 Näin ollen kun otetaan huomioon rikkomuksen luonne, sen vähäinen vakavuus ja alhainen määrä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että vähennyksen 2 443 105 039 ITL:n suuruinen määrä on suhteeton siihen sääntöjenvastaisuuteen nähden, johon kantaja on syyllistynyt.

150 Tämän vuoksi suhteellisuusperiaatteen loukkaamiseen perustuva kanneperuste on perusteltu ilman, että on tarpeen ottaa kantaa kantajan esittämään väitteeseen, joka koskee mainitun periaatteen loukkaamista, kun asiaa arvioidaan riidanalaisen päätöksen adressaattina olevaan yhtiöön nähden.

151 Edellä esitetyillä perusteilla riidanalainen päätös on kumottava.

Oikeudenkäyntikulut

152 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Lisäksi työjärjestyksen 87 artiklan 3 kohdassa määrätään, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi määrätä oikeudenkäyntikulut jaettaviksi asianosaisten kesken, tai määrätä, että kukin vastaa omista kuluistaan, jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi. Nyt esillä olevassa asiassa komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan ja se velvoitetaan korvaamaan neljä viidesosaa kantajan oikeudenkäyntikuluista. Kantaja vastaa yhdestä viidesosasta omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Hankkeelle nro 88.41.IT.002.0, jonka nimi on "Alsenossa (Piacenza) sijaitsevan hedelmä- ja vihannestuotteiden jalostuslaitoksen tekninen nykyaikaistaminen", EMOTR:n ohjausosastosta myönnetyn taloudellisen tuen vähentämisestä 11 päivänä heinäkuuta 2000 tehty komission päätös K(2000) 1752 kumotaan.**

2) **Komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan neljä viidesosaa kantajan oikeudenkäyntikuluista.**

3) **Kantaja vastaa yhdestä viidesosasta omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

García-Valdecasas Lindh Cooke

Julistettiin Luxemburgissa 11 päivänä joulukuuta 2003.

H. Jung P. Lindh

kirjaaja jaoston puheenjohtaja